

Деветнадесети Национален иновационен форум

"Иновации и устойчив растеж"

19 декември, 2023 година

Руслан Стефанов, Координатор група *Иновации.бг*, Фондация „Приложни изследвания и комуникации“

Уважаеми господин Министър председател,
Уважаема госпожо Комисар,
Уважаеми господин Министър,
Уважаеми дами и господа,

Радко се случва да живеем в интересни времена, както е старото китайско проклятие, но сегашните са такива, а за моята специалност на икономист, последната година беше рядко съчетание от излизането на дневен ред отново на любимите теми на геоикономика, икономическа сигурност и трансформационни иновации и технологично развитие. За това, тази година няма да правя отделна презентация, а ще оставя слайдовете с данните да текат на фона на изключително интересната блиц дискуссия, която ще водим с най-интересния панел от говорители за мен за годината.

Позволете ми, преди да дам думата на хората от практиката на национално, местно, бизнес и академично равнище, да се опитам да направя съвсем кратък стратегически бизнес анализ на състоянието на иновационната система на България в рамките на Европа:

- за първи път България има един от най-сериозните ръстове на представянето в Европейското иновационно табло, а българските младежи се изявяват като най-позитивно настроените към предприемачеството в Европа; бизнесът продължава да осигурява повече от 2/3 от финансирането и заетостта за научно-изследователска и развойна дейност; липсва достатъчно взаимодействие вътре в системата, особено с държавния сектор за научно-изследователска и развойна дейност; зависимостта от европейско финансиране е почти 100%, а финансовият връх от 2015 г. (краят на първия програмен период не беше достигнат през 2022, вероятно поради ефекта на пандемията); София е водещият във всяко отношение град и регион, а където има университети и посреднически организации на Enterprise Europe Network има и най-голям потенциал за развитие в страната;
- големият липсващ – визия и устойчива държавна политика по отношение на иновациите; дори предоставения инструмент от ЕК – Стратегия за интелигентна специализация, остава неизползвана – България беше единствената страна от ЕС, която не се включи в последния форум за интелигентна специализация в Барселона, този ноември;
- какво може да се направи бързо и без особени усилия и вероятност от грешки? Да се осигури 100% покритие на всички европейски иновационни инициативи на българска територия, както беше направено вече за цифровите иновационни хъбове, Интеррег, 7 Рамкова програма, печатът за високи постижения; тъй като са ни и домакини, очевидната следваща стъпка е осигуряване на съ-

финансиране за ЕЕН - България – не бива да остава единствената национална мрежа без институционално съ-финансиране на 15 г. от създаването ѝ в Европа; по сходен начин - да се възползваме от европейските инициативи за научно-изследователска и развойна дейност и модернизация на отбранителната индустрия и за включване в европейските мрежи за добавена стойност; приоритетните теми са ясни – зелен растеж, дигитализация и отбрана.

На тази база – да се изгради визия и знакови инициативи за поставяне на България на иновационната карта на Европа, като например създаването на ТехПарк-а или института INSAIT. Тази собствена национална иновационна политика, трябва да е подплатена с бюджет поне за 10 годишен период, който да не се променя, в разбирателство с основните политически партии в страната; гледайки опита на водещите Словения и Чехия, разумен стартов бюджет би бил 100 млн евро годишно, който може като начало да се базира на съществуващия европейски инструмент - стратегията за интелигентна специализация, която е установен метод за намиране на ниши за въздействие на иновационната политика.

Не виждам по-подходящи от говорителите на днешния форум, които да постигнат това – на европейско, национално и местно равнище.